

מועד ההתעברות למועד הביזיון שבמחזור החודשי. ידועות מאות שיטות שנחשבו משפיעות על מין היילוד, אך כולן נתגלו ככוזבות.

בדיקת מיישפיר אין בה, כמובן, כדי להשפיע על מין היילוד — אך זו השיטה הבדוקה והפשוטה ביותר כדי לגלות. ה' בדיקה לא נועדה לשם כך, אלא כדי לג' לוח מומים אפשריים בעובר. קביעת מין העובר היא רק תוצאה-לוואי של בדיקת מיישפיר.

הפרופסור תרצה כהן, מהמחלקה לגנ' טיקה אנושית בבית-החולים הדסה בירר

תינוק אחד מתוך

חמישים נולד עם

כגם מולד רציני

שלים. מסבירה: כל אשה שהסכימה להי' בדק, רשאית לקבל את כל תשובות המע' בדה, ולא רק חלק מהן. הרופא בבית החולים לא מכיר את האשה, לכן שולחים את התשובה אל רופא המיטפתה, ש' תפקידו לשקול אם אפשר לגלות את מין העובר לאשה ההרה.

בקרב הרופאים חלוקות הדעות ביחס לשאלה, אם לגלות או שלא לגלות לאשה את כל מימצאי הבדיקה. המתנגדים גור' טים, שאשה שלא תרצה בילד ממין מסו' יים, אותו היא נושאת ברחמה, תחפש רופא שיסכים לבצע הפלה גם בחודשי ההריון המאוחרים. אותם רופאים גם חר' ששים, שבעל לא יקבל את הריון אשתו אם יודע לו שהיא נושאת ילדה ברחמה — ויעשה לה צרות. אשה יכולה לפתח קשר רגשי אל מין העובר שהיא סבורה כי הוא המצוי ברחמה, וטעות בחינוי תש' פיע עליה באורח שלילי. הרופאים מסר' בים לנדב מידע שאין בו צורך רפואי, אלא אך סיפוק סקרנות בלבד.

יש בני זוג ששואלים על מין העובר רק מתוך סקרנות, אומרת הפרופסור תרצה כהן. אחרי שהרופא מעלה בפני' הם הט האפשרות שיוותרו על המידע, הם נוטים להבין שאין להם צורך במידע זה ובאמת מוותרים עליו. אולם יש גנטי' קאים המשוכנעים, שכל תוצאות הבדיקה

סקרנות ורדינה ארז ניגשה לבדיקה בשל הסיכון לעובר בהריון מעל גיל 37. תוצאת הבדי' קה: עובר תקין. התוצאה המשמחת מער' ררת סקרנות למין העובר — ילד או ילדה.

THERE IS A DIFFERENCE

יש הבדל!

הנושאת בן נגוע, אל הבן, שנידון לחולי. המידע על זכר חולה הוא מידע רפואי, בת. רוב המחלות התורשתיות מועברות מאם בריאה, תוצאת הבדיקה מגלה אם האם נושאת ברחמה בן או

שייכות לבני הזוג. אין למעבדה זכות לש' מור לעצמה תוצאות אלה.

מחלת

„הדם הכחול“

ל שנה האחרונה חזו הרופאים ליי קויים בעוברים בקרב 5% מהנשים שעברו בדיקת מיישפיר. בנשים אלה נעשתה הפלה בבית-החולים, והן חוייבו בסכום של כמה אלפי לירות עבור יום אישפוז וטיפולים רפואיים שונים. „יש מיש' פחות שהסכום הזה לא מצוי ברשותן והן מתקשות לשלם.“ מסבירה הפרופסור כהן. מצב זה מעורר את השאלה, האם לא יותר זול לגדל ילד חולה מאשר לבצע הפלה.

המחלקה לגנטיקה אנושית בבית-החר' לים הדסה בירושלים היא אחד המרכזים הרפואיים החשובים בעולם, בכל הקשור לבדיקת מיישפיר. היא מיוחדת בכך, ש' מובאות אליה נשים עם המיגוון הגדול ביותר בעולם של בעיות גנטיות. באר' צות המערב מתגלה מדי פעם מיקרה בלי תירגיל. בישראל ניתן למצוא הרבה מיקרים כאלה. אחת הסיבות לריבוי ה' מחלות התורשתיות בישראל היא קיבוץ הגלויות היהודי, שכינס בארץ מידגם אנו' של מכל קבוצות הגנים הנפוצות בכל חמ' שת היבשות. אך ריבוי נישואי „תערובת“ בין היהודים לבין עצמם — יוצאי ארצות שונות — יחסל כנראה חלק מהמחלות התורשתיות.

סיון רב ולמרכז בינלאומי לחקר מחלות תורשתיות. בבדיקת מי שפיר ניתן לגלות שורה ארוכה של מחלות תורשתיות, ביניהן מח' לוח שכיחות באיזור זה של העולם.

טלסמיה

זו מחלת-דם המועברת אל בנים ובנות. ליקוי במיבנה ההמוגלובין שבכדורית ה' דם האדומה יוצר חוסר דם מתמיד. בארץ יש 420 הלוקים במחלה זו ותחלת חייהם מוגבלת. 20% מיהודי כורדיסתאן נושאי טלסמיה. זוהי מחלה נפוצה ביותר באי' זור שבין תורכיה והמיפרץ הפרסי. ב' בדיקת מיישפיר מזהים את הגן הלקוי ומציעים לאשה לבצע הפלה.

תאי זאקס

הפרעה בתהליך אגירת השומן. המחלה מתבטאת בליקוי במערכת העצבים. היא מועברת ללא קשר במין היילוד. המחלה שכיחה בקרב יהודים אשכנזים ונדירה בקרב הלא-יהודים. מתוך מיליון לידות של יהודים אשכנזים היו 158 ילדים נגור' עים, לעומת 1.7 ילדים נגועים בקרב ה' לא-יהודים. בתה של קריינית הטלוויזיה דליה מזור היתה כנראה חולה במחלה זו ונפטרה בגיל שנתיים. היום דליה היא אם מאושרת לבן בריא.

המופיליה

מחלה המועברת רק מאם לבן. האם בריאה, אך היא נושאת את המחלה ומ' עבירה אותה אל מחצית מבניה, שיהיו

פל באנשים הלוקים במחלה זו, אולם התרופה הופכת אותם לתלויים בה וכל פציעה או טיפול רפואי מסכנים את חייהם. מכיוון שהמחלה מועברת רק לבנים, מאפשרת בדיקת מיישפיר לזהות זכרים ולשקול ביצוע הפלה. בארצות-הברית יוד' עים היום להבחין בין זכר נגוע בהמור פיליה לבין זכר בריא. בישראל עדיין אין אפשרות לערוך בדיקה כזו.

ניוון שרירים ע"ש דושן

מופיעה אצל זכר אחד מכל 5,000 ליי דות זכרים. הבנים מתקשים לעמוד על

ישראל מרכזת את

המיגוון הגדול

של בעיות גנטיות

רגליהם, בגיל עשר הם נזקקים לכיסא-גלגלים. המחלה מחמירה במהירות ואין לה טיפול. מחצית הבנים של אם הנושאת את הגן, שהיא עצמה בריאה, יהיו חולים. מחצית בנותיה, כולן בריאות כלפי חוץ תעברנה את המחלה לצאצאיהן.

בדיקת מיישפיר מעוררת ויכוח בקרב חוגים דתיים בישראל. בעולם החופשי מקובל שאם הבדיקה מגלה מום בעובר —

זכות

דליה מזור רוצה שמישרד' הבריאות יחוקק חוק, לפיו זכותה של האשה לקבל תוצאות הבדיקה.

מפסיקים את ההריון.

לפי ההלכה, קובע הרב שלמה גורן, מצבה הנפשי של האם הוא אשר יקבע אם לבצע הפלה. חיי האם קודמים לחיי העור' בר לפני לידתו ופגיעה מנטלית נפשית של האם דינה כדין סכנת נפשות. אם אשה חוששת ללדת ילד בעל-מום, אפשר להתיר לה הפסקת הריון. אולם עדיין נטוש ויכוח בקרב החוגים הדתיים בארץ ונשים דתיות

אם את תל'אבי'בית - אין לך זכות לדעת -

אך ס ת - הרופא ישקול אם יש לך זכות

לא מסכימות לבצע בדיקת מיישפיר. בעולם מקובל היום למצוא מיטפתות אשר מתכננות את הלידה. הרופאים אומ' רים שתהיה זו סכנה לאנושות אם מדי' נות תתחלנה לתכנן ילודה. למרות ש' עדיין הנשים לא רצות לבצע הפלה רק בגלל מין עובר שאינו לרוחן והן רק מאיימות שתעשנה זאת, קשה לצפות לאן תוביל הזכות לדעת — מהו המין והזכות לבחור — אם כן או לא לבצע הפלה.

גלילה רזין

חולים, ואל מחצית מבנותיה. מחצית זו תהיה בריאה אולם היא תעביר את הגן הנוגע להלאה, באותו אופן כמו אמן. ההמפיליה היתה ידועה כמחלת הדם הכחול — מיטפתות המלוכה באירופה סבלו ממנה הרבה. דמם היה חסר חומר המסייע להתקרשות. כל פצע עם דימום גרם להם איבוד דם שלא נפסק, שכן דמם של הלוקים במחלה אינו נקרש. שכיחותה של המחלה כיום היא 1:10,000 לידות זכרים. היום יודעים לטי'

חלק אחר של מחלות תורשתיות ש' מצא דרכו אל המרכז הרפואי בהדסה מקורו באוכלוסיה הערבית. ערבים רבים, גם מן הארצות השכנות, באים לקבל טי' פול רפואי בישראל. 20 עד 50 אחוזים מכל הערבים נישאים לבני מיטפתותיהם. זאת על-פי נתונים מהמחלקה הגנטית של הדסה ירושלים. שיעור כה גבוה של גיי' שואין בתוך המיטפתה אינו מוכר כלל במערב, וגורם להיווצרותן של מחלות תורשתיות. כך הפכה ישראל לבעלת גיי'